

Gemeente Vaals
t.a.v. de heer T. Keulders
postbus 450
6290 AL Vaals

Maastricht, 08-02-2019

Betreft: reactie op het replek op bezwaar van 15 januari 2019

Projectnummer: NL VA-401.005

Geachte heer Keulders,

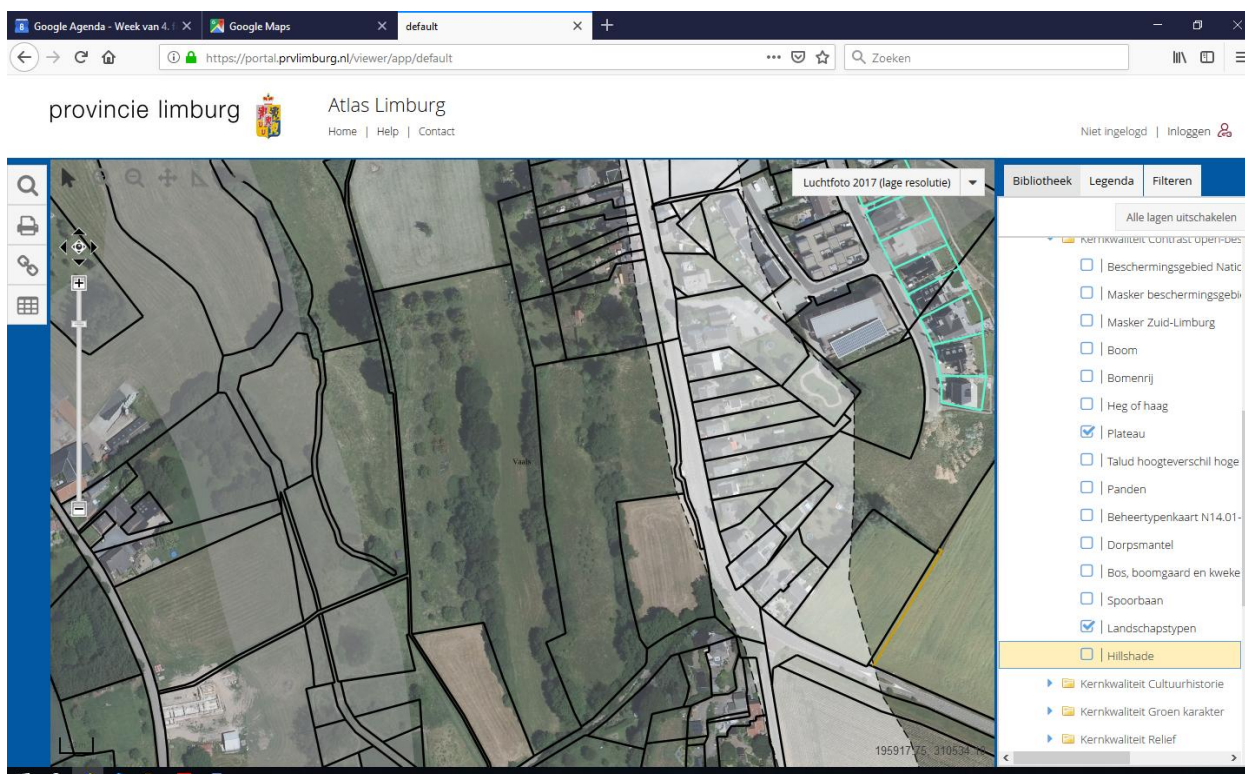
Naar aanleiding van het replek op bezwaar is een aantal opmerkingen te plaatsen in reactie.

Op basis van de aanvraag voor de omgevingsvergunning heeft de heer Pleunis het plan om op de aan de Vijlenberg gelegen weide op circa 8 meter uit de graft een rij Walnoten aan te planten. Op de bijgeleverde tekening staan in rij met 10 meter hart op hart (h.o.h.) 13 bomen ingetekend. Dit correspondeert echter niet met de werkelijke maten in het veld, zoals bezwaarmakers terecht opmerken. Zoals bezwaarmakers aangeven, zal de werkelijke h.o.h. maat circa 6 meter zijn, wat bijzonder krap is voor een Walnoot. Net als Kersenbomen komen Walnoten in een boomgaard het best tot hun recht met een h.o.h. van 10-12 meter, wat maximaal 9 bomen in rij oplevert over de lengte van de hooggelegen weide.

Ik kan mij voorstellen dat de term transparante kroon voor de Walnoot ongelukkig gekozen is. De term half-open is de term die door de boomkwekers wordt gehanteerd. Een Walnoot wordt 15-30 meter hoog. Er bestaan echter enkele cultuurvariëteiten die vrij laag blijven, 6-10 meter. Zoals in de eerdere notitie is aangegeven kunnen de bomen in de graft minimaal even hoog worden. Van een duurzaam uitzicht vanuit de woningen aan de Vijlenberg is dus geen sprake.

Teneinde duidelijkheid te scheppen over de geomorfologische locatie van de hooggelegen weide is figuur 1 op de volgende bladzijde opgenomen. Daaruit blijkt dat het plateau zich nagenoeg geheel beperkt tot de Vijlenberg en de oostelijk ervan gelegen huizenrij. Dit komt overeen met de kaart op blz 28 van de intergemeentelijke structuurvisie. Het terrein van de heer Pleunis valt zodoende grotendeels, dus met inbegrip van de geplande locatie van de Walnoten, onder de legenda-eenheid 'Steile hellingen en droogdalen'. Slechts een smalle strook weiland aan de zijde van de Vijlenberg ligt op het plateau. Op basis van de intergemeentelijke structuurvisie is het toekomstbeeld voor de steile hellingen het behouden en versterken van natuurlijke en landschappelijke waarden. Onderdeel daarvan zijn bijvoorbeeld kleine landschapselementen en bospercelen.

De intergemeentelijke structuurvisie geeft als belangrijkste karakteristiek van plateaus de openheid, de vergezichten tot aan de begroeide plateauranden of, indien hier geen of weinig beplanting aanwezig is, over het naastgelegen dal heen naar het aan de overzijde hiervan gelegen plateau. De inrichting van de helling bepaalt dus het einde van het vergezicht. Het beleid ten aanzien van de hellingen staat ruimtelijke verdichting toe, bijvoorbeeld door de aanplant van de Walnoten. Dit is dus niet strijdig met de hoofdlijn voor ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied uit de intergemeentelijke structuurvisie.

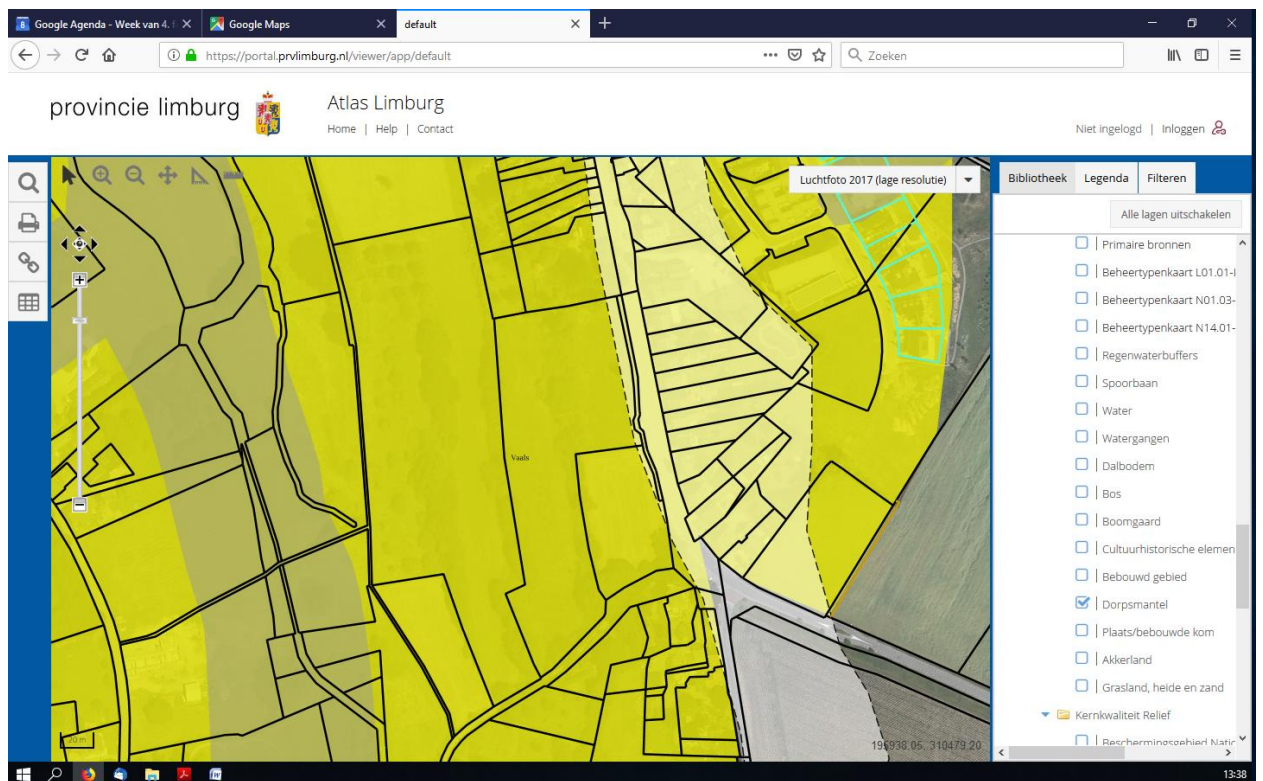

Figuur 1: uitsnede met de ligging van het plateau uit het Handvat kernkwaliteiten Nationaal Landschap

Wanneer vervolgens ook het provinciaal beleid ten aanzien van het Nationaal Landschap wordt geraadpleegd, dan blijkt (zie figuur 2) dat de percelen aan de Vijlenberg onder de legenda-eenheid 'Dorpsmantel' worden geschaard. In het toelichtende Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg wordt hierbij het volgende beeld geschetst:

"Door de rafelige dorpsrand en het meervoudige ruimtegebruik is sprake van een zekere kleinschaligheid rond de dorpsrand. Deze kleinschaligheid van woningen en boomgaarden brengt een besloten karakter met zich mee en vormt, met name op de plateaus, een sterk contrast met de openheid van de omliggende open landbouwgebieden." Als leidend beginsel stelt het Handvat het volgende voor de dorpsmanteling: *"Het vergroenen van dorpsranden versterkt het cultuurlandschap, verbetert het uitzicht op de dorpsranden, creëert kleinschalige ecologische verbindingen, geeft ruimte voor de teelt van regionale producten, markeert dorpsranden en verbetert de lokale recreatiemogelijkheden. Geïnspireerd door het historische landschap worden de dorpen op de plateaus bij voorkeur omzoomd met kleine weilanden, heggen en hoogstamboomgaarden."*

Geïnspireerd door het historische landschap (zie figuur 3) is het dus niet vreemd om vruchtbomen aan te planten op het perceel van de heer Pleunis. Dat het daarbij slechts een enkele rij betreft en geen volledige boomgaard is de vrijheid van de heer Pleunis. Daar is in dit geval niks op tegen, met uitzondering van de voorgenomen plantafstand die niet past bij de gekozen soort en foutief op de kaart staat.

Figuur 2: uitsnede met de ligging van de dorpsmanteling (geel) uit het Handvat kernkwaliteiten Nationaal Landschap

Figuur 3: Luchtfoto van de RAF uit 1944 met daarop duidelijk herkenbaar een boomgaard op het noordelijk deel van het perceel van de heer Pleunis (bron foto: dotkadata.com).

Wat betreft de opmerkingen achteraf (onderdeel 4 van het bezwaarschrift)

1. Elke plant onttrekt vocht aan de bodem, de ene plant meer dan de andere. Wat betreft bomen is het evident dat de vochthuishouding in de bodem rondom de boom wijzigt. Vooral coniferen staan bekend om het wegtrekken van vocht uit de bodem. Ter plekke van het perceel van de heer Pleunis zijn kalksteenhellinggronden aanwezig. Dit betreft een door erosie ontstane combinatie van löss met verweringsmateriaal van de onderliggende kalksteenlagen. Deze hebben een relatief goed vochtleverend vermogen. De aanwezige kruidlaag in de graft is vooral afhankelijk van het oppervlakkig aanwezige vocht. Door de gesloten vegetatie is dit een relatief stabiele situatie die bepaald wordt door de lokaal gevallen neerslag en het oppervlakkig afstromend water van hoger gelegen delen. De struiken en bomen wortelen dieper en zijn daarmee mede afhankelijk van het water dat doordringt in de diepere lagen. De meeste bomen en struiken zijn goed in staat om te anticiperen op de aanplant van bomen op de hoge weide. Het is immers geen bosaanplant waarbij de bomen elkaar verdringen om de meest gunstige situatie met licht, lucht en water. Het ligt dan ook niet in de lijn der verwachting dat de flora en de fauna in de graft wijzigt als gevolg van de aanplant van de Walnoten. De wijziging in flora en fauna van de graft is veel meer afhankelijk van natuurlijke successie, klimaat, betreding en bemesting (incl. stikstofdepositie).
2. Walnoten worden niet aangeplant vanwege de insectenfauna die ze aantrekken. Het is sowieso een windbestuiver die dus geen bijen aantrekt. Het klopt inderdaad dat de geur van een Walnoot vliegen (zoals knutten) en muggen verdrijft. Dat is ook een reden waarom de boom vaak op een boerenerf nabij de stal te vinden is. Op het voorkomen van insecten in de weide in het algemeen heeft dit niet heel veel effect aangezien het geen besloten terrein is. De geur heeft geen effect op bijen, wespen en hommels, aangezien deze ook op zicht gelokt worden door bloemen. De walnoten zullen kleine zoogdieren (bijvoorbeeld Das en Eekhoorn) en vogels (bijvoorbeeld spechten en gaaien) aantrekken. Insectenetters als vleermuizen en kleine zangvogels zullen de graft interessanter vinden om te foerageren. De insectenpopulatie in de weide rondom de Walnoten draagt andersom bij aan de vitaliteit van de bomen, omdat ziekteverwekkers en plagen op natuurlijke wijze worden bezworen.
3. Het afscheiden van stoffen door de wortels van de Walnoot is een meer voorkomend principe in de plantenwereld om concurrerende planten buiten te deur te houden. Deze stof (Juglon) is een groeiremmer, die kieming van zaden sterk afremt. Dat wil overigens niet zeggen dat niks meer groeit onder een Walnoot. De natuur blijft dynamisch. Zeker op een plek als de weide van de heer Pleunis, waar zon en regen goed bij de bodem kunnen blijven komen door het ontbreken van bebouwing of de donkere bosrand. Via het beheer zijn daarnaast negatieve effecten op de ondergroei verder terug te dringen door bijvoorbeeld snoei en het in de herfst ruimen van het bladafval. De insectenpopulatie onder de boomkroon zal zich uiteraard (zoals onder elke boom) gaan aanpassen aan de situatie die in de loop der jaren ontstaat.

Is de keuze voor de aanplant van een Walnoot daarmee een ideale keuze? Daarover valt te twisten. Appels, Peren en Kersen zijn bijvoorbeeld interessanter voor bijen en andere liefhebbers van zoetigheid uit de dierenwereld. De soortkeuze valt echter binnen de kaders voor vergunningverlening en is zo onderdeel van de keuzevrijheid van de heer Pleunis.

De bezwaarmakers stellen overigens via bijlage C2 van het bezwaarschrift dat door een andere wijze van aanplant het uitzicht beter behouden blijft. Indien daarmee een uitweg uit de discussie omtrent het plan van de heer Pleunis te vinden is, lijkt mij dit prima vertrekpunt.